

บทบาทของกระทรวงสาธารณสุขเกี่ยวกับมาตรการทางกฎหมายในการควบคุม
และป้องกันโรคหรือความเจ็บป่วยจากการทำงาน ศึกษาเฉพาะกรณีงานอุตสาหกรรม

The role of Ministry Of Public Health related
to legislative measures for occupational diseases and injuries.

(case study : industrial sector)

โยธิน ตันธรรศกุล

อธิปัทนการ

จาก

บัณฑิตวิทยาลัย

ผ. มหาด

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาเทคโนโลยีการบริหารสิ่งแวดล้อม

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

พุทธศักราช 2532

ชื่อวิทยานิพนธ์ บทบาทของกระทรวงสาธารณสุขกับมาตรการทางกฎหมายในการควบคุมและป้องกันโรคหรือความเจ็บป่วยจากการทำงาน การศึกษาเฉพาะกรณีงานอุตสาหกรรม

ผู้วิจัย โยธิน ตันธรรศกุล

ปริญญญา วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (เทคโนโลยีบริหารสิ่งแวดล้อม)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

ธนากร อ้วนอ่อน D. Engr.

ไพสั ทศนิยานนท์ LL.B. LL.M. (UC. BERKELEY).
LL.M. (UW. SEATTLE)

วิกรม เสงคิสิริ MOH. (UP.)

พิสิฐ ศุภกริชพงษ์ วทม.

สมพงษ์ ธงไชย วทม.

วันที่สำเร็จการศึกษา 19 ธันวาคม พ.ศ. 2532

บทคัดย่อ

การศึกษาถึงบทบาทของกระทรวงสาธารณสุขกับมาตรการทางกฎหมาย ในการควบคุมและป้องกันโรค หรือความเจ็บป่วยที่เกิดจากการทำงาน การศึกษาเฉพาะกรณีงานอุตสาหกรรม มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงบทบาทของกระทรวงสาธารณสุข เพื่อการควบคุมและป้องกันโรคหรือความเจ็บป่วยที่เกิดจากการทำงาน ตามมาตรการกฎหมายที่มีอยู่ทั้งของกระทรวงสาธารณสุขและหน่วยงานอื่น ตลอดจนเพื่อศึกษาความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่และผู้บริหาร โรงงานที่มีต่อมาตรการกฎหมาย เพื่อการควบคุมและป้องกันโรคหรือความเจ็บป่วยที่เกิดจากการทำงาน วิธีการศึกษากระทำโดยการศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐานสากลที่ใช้ในการดำเนินงานอาชีวอนามัย สถานะการณ์และปัญหาด้านอาชีวอนามัยที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน และความจำกัดในมาตรการทางกฎหมายของกระทรวงสาธารณสุข คือ พระราชบัญญัติสาธารณสุข พุทธศักราช 2484 กับมาตรการทางกฎหมายอื่นที่ใช้ดำเนินงานอาชีวอนามัย ซึ่งศึกษาเพิ่มเติมอีก 3 ฉบับ คือ พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2512 พระราชบัญญัติวัตถุมีพิษ พ.ศ. 2510 และประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ 103 ลงวันที่ 16 มีนาคม 2515 รวมทั้งการสัมภาษณ์แนวความคิดเห็น จากบุคคลที่ใช้มาตรการ

กฎหมายกับผู้ต้องปฏิบัติตามมาตรการกฎหมายได้แก่ เจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีหน้าที่เกี่ยวข้อง ในการดูแล สุขภาพอนามัยของแรงงานจำนวน 165 คน และผู้บริหารโรงงานจำนวน 220 คน

แนวทางในการศึกษาบทบาทของกระทรวงสาธารณสุขด้านการควบคุมและป้องกันโรค หรือความเจ็บป่วยจากการทำงาน กรณีงานอุตสาหกรรมได้พิจารณาจากอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบ จำแนกตามหลักกระบวนวิชา 6 ประการ ประกอบกับการพิจารณามาตรการทางกฎหมายทั้ง 4 ฉบับที่ใช้ในปัจจุบัน เพื่อพิจารณาความเหมาะสมด้านอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายและการดำเนินงานอาชีวอนามัย

ผลการศึกษพบว่า สภาพสิ่งแวดล้อมการทำงานของกลุ่มอุตสาหกรรมต่าง ๆ มีสภาพที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพอนามัยของแรงงาน นอกจากนี้ แนวโน้มด้านสุขภาพอนามัยของแรงงานยังอยู่ในสภาพที่อาจก่อให้เกิดโรคหรือความเจ็บป่วยจากการทำงาน โดยเฉพาะงานอุตสาหกรรม ซึ่งในปัจจุบันมีหน่วยงานต่าง ๆ ได้ดำเนินการแก้ไขปัญหาดังกล่าวโดยใช้มาตรการทางกฎหมาย 4 ฉบับ เพื่อสนับสนุนในการดำเนินการของหน่วยงานนั้น ผู้ศึกษาจึงได้ทำการวิเคราะห์กฎหมายทั้ง 4 ฉบับ ในสาระสำคัญที่สามารถสนับสนุนการดำเนินงานอาชีวอนามัยทั้ง 6 ขั้นตอนคือ

1. การควบคุมสิ่งแวดล้อมและตัวเหตุที่ทำให้เกิดโรค
2. การส่งเสริมสุขภาพอนามัย
3. การคุ้มกันอันตรายเฉพาะ
4. การได้รับการวินิจฉัยโรค หรือความเจ็บป่วยแต่แรก แล้วรีบรักษา
5. การจำกัดความพิการ
6. การฟื้นฟูสมรรถภาพ

และได้ศึกษาถึงอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบและหน่วยงานที่มีอำนาจตามกฎหมายทั้ง 4 ฉบับ ประกอบ สรุปได้ว่า มาตรการทางด้านกฎหมายที่สามารถดำเนินงานอาชีวอนามัยได้เกือบครบคลุมทั้ง 6 ขั้นตอน คือ ประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 103 ลงวันที่ 16 มีนาคม 2515 ยกเว้นขั้นตอน การได้รับการวินิจฉัยโรคหรือความเจ็บป่วยแต่แรกแล้วรีบรักษา ซึ่งกฎหมายฉบับนี้อยู่ในความรับผิดชอบของกระทรวงมหาดไทย ส่วนกฎหมายอีก 3 ฉบับ มีมาตรการกฎหมายที่สามารถดำเนินงานอาชีวอนามัยได้เพียงบางส่วนเท่านั้น ซึ่งรวมทั้งกฎหมายสาธารณสุขที่อยู่ในความรับผิดชอบของ กระทรวงสาธารณสุข จึงเห็นว่ากระทรวงสาธารณสุขซึ่งมีหน้าที่ดูแลสุขภาพอนามัยของประชาชน กลับไม่มีมาตรการทางกฎหมายที่สมบูรณ์ครอบคลุมที่จะดำเนินงานอาชีวอนามัยทั้ง 6 ขั้นตอน แต่กฎหมายที่เกือบครบถ้วนทั้ง 6 ขั้นตอนก็กล่าวมาแล้วเป็นของกระทรวงมหาดไทย ซึ่งยังขาดองค์

ค
รองรับการดำเนินงานสาธารณสุข ขณะที่กระทรวงสาธารณสุขมีองค์การทางด้านสาธารณสุขรองรับ
การดำเนินงานอาชีวอนามัย

จากการศึกษา เพื่อให้การดำเนินงานอาชีวอนามัยมีประสิทธิภาพในด้านการส่งเสริมและ
ป้องกันสุขภาพของแรงงาน และกฎหมายส่วนที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพอนามัยของแรงงานของกระทรวง
มหาดไทย ควรโอบมาขึ้นกับกระทรวงสาธารณสุข เพื่อให้งานอาชีวอนามัยสามารถดำเนินการได้
ครบถ้วนทุกขั้นตอนและมีมาตรการทางกฎหมายสนับสนุน

Thesis Title The Role of Ministry of Public Health related to legislative Measures for Occupational Diseases and Injuries :
(Case Study : Industrial Sector)

Name Yothin Tandhanskul

Degree Master of Science
(TECHNOLOGY OF ENVIRONMENTAL MANAGEMENT)

Thesis Supervisory Committee Tanakorn Uan-on D.Engr.
Panat Tasnayanond LL.B,LL.M.(UC.Berkeley),
LL.M(UW. Seattle)
Wigrom Sengkisiri MOH.(U.P.)
Pisit Sukreeyapongse M.Sc.
Sompong Thongchai M.Sc.

Date of Graduation 19 December B.E. 2532 (1989)

ABSTRACT

The study of the role of Ministry of Public Health towards the legal measures in prevention and control of occupational diseases and injuries, a case study in industrial sector, was attempted to analyze the roles of Ministry of Public Health and the other concerned agencies related to the prevention and control of occupational diseases and injuries. The study was conducted by means of literature review from the existing laws, that is, Public Health Act 1941, Factory Act 1969, Toxic Substances Act 1967 and The National Executive Council Announcement No. 103 dated March 16, 1972 together with the interview from the involved people, namely, 165 government officials responsible for the workers' health and 220 factory administrators.

To comply with the objective of the study, the responsibilities of the concerned agencies based on six epidemiological aspects were taken in consideration together with the legal measures of the four laws mentioned above. The six epidemiological aspects are as follows :-

1. Control of Environment and Agents.
2. Health Promotion
3. Special Hazards Control
4. Diagnosis and Treatment at the early stage
5. Disability Control
6. Rehabilitation

The results of the study indicate that the working environment in the various industry is hazardous to the workers which can contribute to the occupational diseases and injuries in spite of having many concerned agencies responsible for such problems.

Regarding the analysis of the existing laws based on the six epidemiological aspects, it is found out that the only law that can approach most of all aspects is The National Executive Council Announcement No. 103 under Ministry of Interior. The other laws, including Public Health Act, can cover only partial aspects. The legal supports are affiliated with Ministry of Interior which, in fact, lacks the supporting organization. On the contrary, Ministry of Public Health which is responsible for the workers' health has adequate existing public health organizations to carry out occupational health service but lacks legal supports.

From the results, it is proposed that occupational health service in terms of the workers' health promotion and the laws related to the workers' health should be affiliated with Ministry of Public

Health instead of Ministry of Interior in order to be capable of implementing occupational health service in all aspects effectively through the legal supports.

